

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра економіки та фінансів

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЕКОНОМІКА»

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ТА
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

для студентів денної та заочної форми навчання
спеціальності 051 «Економіка»
освітньої програми «Економіка та бізнес»
ОС "Бакалавр"

Мукачево
МДУ 2022

УДК 330(072)(075.8)

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету*

протокол № 4 від 21.11.2022 р.

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри економіки та фінансів
протокол № 3 від 15.09.2022 р.*

Рецензент:

Пугачевська К.Й., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами та туризму

B85

«Вступ до спеціальності «Економіка» Методичні вказівки до проведення семінарських та практичних занять для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 051 «Економіка», ОС "Бакалавр" / укладач Росола У.В. – Мукачево: МДУ, 2022. - 24 с.

Анотація.

У методичних рекомендаціях структуровано тематику занять з дисципліни «Вступ до спеціальності «Економіка»» у відповідності до затвердженої програми, та методичні матеріали (теми рефератів, теми індивідуальних завдань), ознайомлення з якими дозволить студентам ефективно готуватись до семінарських та практичних занять, і стане в нагоді при самостійній підготовці до вивчення курсу.

© МДУ, 2022

Зміст

Загальні відомості	4
Плани семінарських та практичних занять	6
Теми рефератів для самостійної роботи	9
Тестові завдання	10
Оцінювання знань	21
Перелік питань, що виносяться на проміжний та підсумковий контроль	23
Рекомендовані література та джерела	24

1. Загальні відомості

Сучасний ринок праці вимагає якісних змін у концептуальній базі професійної підготовки майбутніх фахівців, у першу чергу, за рахунок введених нових форм і методів практичної підготовки, спрямованих на формування інтегральної компетентності бакалавра з економіки– здатності у процесі навчання розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі економіки, що передбачає застосування певних теорій економіки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Одним із засобів посилення практичної спрямованості підготовки фахівців з економіки, активізації їх творчої діяльності є курс циклу професійної та практичної підготовки «Вступ до спеціальності «Економіка»».

Курс призначений для ознайомлення та вивчення здобувачами вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» основних положень, практичних методів, засобів та прийомів сучасних підходів до ведення економічної діяльності.

Мета: прискорення адаптації здобувачів вищої освіти до умов студентського життя, ознайомлення їх з організацією навчального процесу і методикою навчання в ВНЗ, профілем спеціальності, перспективами майбутньої професійної діяльності та формування у здобувачів вищої освіти базових теоретичних основ та практичних знань з організації економічної діяльності, набуття компетентностей з визначення пріоритетних напрямів та організації підприємницької діяльності, прийняття ефективних підприємницьких рішень на внутрішніх та зовнішніх ринках, здатність використання набутих знань з питань економічного розвитку в практичній діяльності.

Завдання: знайомство здобувачів вищої освіти першого курсу із структурою ВНЗ, організацією навчального процесу, правами і обов'язками здобувачів вищої освіти; знайомство з освітньо-професійною програмою спеціальності 051 «Економіка»; формування у здобувачів вищої освіти загальних уявлень про обраний фах; розкриття основних передумов, актуальності і необхідності підготовки фахівців з економічної діяльності для сучасного бізнесу; визначення функції, місця та ролі сучасних фахівців в області економічних відносин в процесах національного та міжнародного ринку; обґрунтування важливості і необхідності ретельного вивчення загальноосвітніх і спеціальних дисциплін навчального плану.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- нормативно-законодавчі акти України у сфері вищої освіти;
- основні принципи функціонування системи вищої освіти в Україні;
- складові професійної підготовки фахівців;
- загальні основи і принципи організації навчального процесу у вищій школі;
- особливості самоменеджменту ефективного навчання сучасного студента вищого навчального закладу;
- правила і норми охорони праці, безпеки життєдіяльності та поведінки студента у вищому навчальному закладі;
- систему інформаційного забезпечення навчального процесу;
- технологію розробки стратегічних і поточних планів навчальної діяльності закладу освіти.

Вміти:

- планувати, організувати і аналізувати власну навчальну діяльність;
- використовувати найефективніші засоби самоорганізації навчання;
- самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- організувати та вести пошукову та науково-дослідну роботу.
- вміти використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

Загальні компетентності: Спроможність аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової науки й культури; володіти рідною та іноземною мовами; висока виконавська здатність, відповідальності, ініціативності, цілеспрямованості, організованості.

Здатність застосовувати знання на практиці; уміння планувати та розподіляти час; уміння працювати самостійно; здатність до прийняття рішень; здатність до аналізу та порівняння отриманої інформації з іншими джерелами; здатність до самокритики; турбота про якість виконаної роботи; навички роботи з комп'ютером; дослідницькі навички; базові знання в галузі, необхідні для освоєння економічних дисциплін; базові уявлення про процеси в суспільстві, які на сучасному етапі впливають на розуміння основних понять та явищ, які охоплює дисципліна.

Фахові компетентності: Здатність виявляти завдання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на макро-, мезо-, макро та міжнародному рівні. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинниками нормативними та правовими актами. Розуміти особливості провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів. Здатність проводити оцінку функціонування та розвитку мікро та макроекономіки. Здатність оперувати понятійним апаратом та використовувати фундаментальні принципи та комплексні методи при розв'язуванні ситуаційних завдань. Здатність оцінити та обґрунтувати рівень ризику в процесі прийняття управлінських рішень. Формулювати власну точку зору з вирішення і відстоювати її до кінця.

Методичні вказівки з курсу «Вступ до спеціальності «Економіка»» мають надати допомогу студентам у підготовці до семінарських та практичних занять з цієї дисципліни.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1. Вступ до спеціальності в контексті дисциплін професійної підготовки. Загальна характеристика професії.

Мета: ознайомлення із системою вищої освіти в Україні, особливостями організації навчального процесу у ВНЗ та значимість самостійної роботи здобувачів вищої освіти, як фактору формування професійно значимих компетенцій. Ознайомлення із навчальним планом затвердженим для підготовки фахівця зі спеціальності 051 «Економіка» та визначення перспектив випускників на ринку праці України та світу.

План заняття:

1. Предмет, мета, основні завдання дисципліни «Вступ у спеціальність».
2. Болонський процес: сутність, мета та завдання. Зміст Болонської декларації.
3. Характеристика різних рівнів підготовки економістів.
4. Загальна характеристика професії «Економіст» та інструкція до її кваліфікаційних вимог.
5. Права та відповідальність економіста.

Семінарське завдання

1. Складання есе на теми (за вибором студента):
 - «Я та моє навчання у МДУ (плани, бачення, очікувані результати тощо);
 - «Я та моя кар'єра» (плани, бачення, заходи для реалізації тощо);
 2. Обговорення порядку проведення модульного (проміжного рейтингового) контролю та семестрового контролю з дисципліни «Вступ у спеціальність».
 3. Вибір теми реферату для підготовки протягом семестру (перелік рефератів додається). Студентом самостійно може бути обрана тема реферату, яка є новою, дискусійною та актуальною.
 4. Складання портрету ідеального підприємця (обов'язкові якості, небажані якості).
- Рекомендована література: [1,3,4].*

Семінарське заняття 2. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.

Мета: Ознайомити здобувачів з необхідністю вивчення гуманітарних суспільних та фундаментальних економічних наук у реформуванні світогляду економістів. Довести інформацію про нормативно-правове забезпечення організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.

План заняття:

1. Індивідуалізація та фундаменталізація навчання як важлива умова реформування вищої освіти.
2. Індивідуальний навчальний план, як засіб індивідуалізації навчальної діяльності студентів.
3. Структура, порядок формування, введення та контролю виконання індивідуальних навчальних планів студентів.

Семінарське завдання

1. Вибір теми реферату для підготовки протягом семестру (перелік рефератів додається). Студентом самостійно може бути обрана тема реферату, яка є новою, дискусійною та актуальною.
- Рекомендована література: [1,2].*

Семінарське заняття 3. Організація навчального процесу в університеті.

Мета: Ознайомлення здобувачів із видами та змістом занять, кредитно-модульною системою навчання, організацією наукової роботи.

План заняття:

1. Нормативне забезпечення організації навчального процесу у вузі.
2. Види, обсяг і форми індивідуальних навчальних занять.
3. Самостійна, практична та наукова робота.
4. Контрольні заходи та система оцінювання

Семінарське завдання

1. Презентації студентів за обраними темами (1-2 презентації).

Рекомендована література: [3,4].

Семінарське заняття 4. Вступ в економіку. Економіка як сфера людської діяльності. Професійна діяльність та професійна кар'єра. Економічні служби та особливості їх роботи

Мета: ознайомлення з суттю та поняттям «економіка», економічної діяльності, складовими економіки, місцем економіста у структурі управління підприємства, навиками, якими повинен володіти економіст.

План заняття:

1. Поняття «економіка» і його зміст. Співвідношення понять «економіка» і «господарство».
2. Складові економіки: трансформаційна, інформаційна та інституційна.
3. Роль економіста у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств.
4. Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємства.

Семінарське завдання

1. Творче завдання. Уявіть собі, що Ви маєте можливість створити фірму. Розкрийте її основні характеристики:

- товар/послуга;
- клієнтура та порядок їх обслуговування;
- конкуренти.

Зробіть прогноз діяльності Вашої фірми на майбутнє з урахуванням поточної ситуації та можливих ризиків.

Рекомендована література: [1,4].

Семінарське заняття 5. Поняття про системи господарювання. Сутність ринку та його структура. Біржі як складова економічної системи.

Мета: ознайомлення з економічною системою, її типами, поняттям ринку та його структурою, ознайомлення з історією виникнення біржової діяльності та її сучасним станом, основами біржової торгівлі, поняттями та ознаками біржової організації.

План заняття:

1. Поняття про економічні системи господарювання. Типи економічних систем.
2. Сутність ринку та його структура.
3. Поняття біржі. Типи і види бірж.
4. Функції бірж.

Семінарське завдання

1. Розрахуйте середньою (розрахунок здійснити за простим методом), використовуючи наступні дані: в перший день ціна закриття на товарній біржі становила 2,01 грн./ т., у другий – 2,03 грн./ т., в третій – 2,05 грн./ т. Яке значення середньої за три дні?

2. Презентації студентів за обраними темами (1-2 презентації).

Рекомендована література: [1,2,3].

Семінарське заняття 6. Підприємництво та підприємницька діяльність

Мета: ознайомлення із передумовами становлення, видами та правовою базою підприємництва; порядком функціонування малого підприємництва; порядком організації підприємницької діяльності в Україні.

План заняття:

1. Підприємництво та підприємницька діяльність, її сутність та різноманітність.
2. Організаційні форми підприємницької діяльності.
3. Капітал фірми: сутність, структура, кругообіг.

Семинарське завдання

Теми рефератів:

1. Сутність та основні компоненти перехідної ринкової економіки. Їх вплив на розвиток підприємництва, торгівлі та логістики.
2. Специфіка та тенденції розвитку підприємництва в Україні.
3. Причини невдач торговельної діяльності на ринку.
4. Сутність, класифікація та причини виникнення підприємницьких ризиків.
5. Механізми нейтралізації підприємницьких ризиків. Світовий досвід та перспективи впровадження в практику діяльності українських підприємств.

Рекомендована література: [3,4].

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Сутність та основні компоненти перехідної ринкової економіки, їх вплив на розвиток підприємництва, торгівлі та логістики.
2. Специфіка та тенденції розвитку підприємництва в Україні.
3. Інформаційне забезпечення в підприємстві, торгівлі та логістиці на сучасному етапі.
4. Причини невдач торговельної діяльності на ринку.
5. Сутність, класифікація та причини виникнення підприємницьких ризиків.
6. Механізми нейтралізації підприємницьких ризиків. Світовий досвід та перспективи впровадження в практику діяльності українських підприємств.
7. Етика торгівлі.
8. Біржова діяльність в Україні: становлення та сучасний стан.
9. Біржова діяльність в країнах Західної Європи.
10. Біржова діяльність в Україні.
11. Причини виникнення конфліктів у каналах розподілу та шляхи їх ліквідації.
12. Глобалізація та логістика.
13. Адаптація логістичних процесів до електронної форми торгівлі.
14. Визначення перспектив розвитку логістики в Україні.
15. Бренди в логістиці.

Тестові завдання

1. В чому полягає суть Європейської інтеграції України ?
 - а) виборі шляху розвитку в напрямку цивілізованої Європейської моделі, що дає можливість досягти прогресу у всіх сферах життєдіяльності суспільства і держави;
 - б) реформуванні і адаптації законодавства;
 - в) переході на європейські методи роботи;
 - г) реформуванні і адаптації системи освіти і науки.

2. Скільки рівнів акредитації встановлено для ВНЗ освіти в Україні ?
 - а) 2 рівні (III і IV);
 - б) 4 рівні (I, II, III, IV);
 - в) 3 рівні (бакалавр, спеціаліст, магістр);
 - г) 4 освітньо-кваліфікаційні рівні.

3. Із скількох ступенів і яких має складатися система вищої освіти країн Європи згідно Болонської Декларації ?
 - а) трьох ступенів – бакалавр, спеціаліст, магістр;
 - б) двох ступенів – бакалавр, спеціаліст;
 - в) двох ступенів – бакалавр, магістр;
 - г) двох ступенів – спеціаліст, магістр.

4. Кредитно-модульна система організації навчального процесу ґрунтується на:
 - а) поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів);
 - б) кредитах ECTS;
 - в) змістових модулях і інформаційних технологіях;
 - г) змістових модулях.

5. Яка шкала оцінювання згідно ECTS є в нашому університеті?
 - а) відмінно (A) 90–100 балів; добре (BC) 75–89 балів;
 - б) добре (B) 75–89 балів; відмінно (AC) 90–100 балів; задовільно (FX) 60–74 бали;
 - в) A (відмінно) 90–100 балів; BC (добре) 75–89 балів; DE (задовільно) 60–74 бали; FX (незадовільно) 35–59 балів (перездача); F (незадовільно) 1–34 бали (повторний курс);
 - г) A (відмінно) 90–100 балів; BC (добре) 75–89 балів; DE (задовільно) 60–80 балів; FX (незадовільно) 30–59 балів; F (незадовільно) 1–34 бали.

6. В чому полягає Європейський вибір України ?
 - а) адаптації законодавства України до норм ЄС та поглиблення у сфері зовнішньої політики;
 - б) напряму до стандартів демократії, інформаційного суспільства, що базується на засадах верховенства права і забезпечення прав та свобод людини;
 - в) трансформації кордонів із сусідами та безвізовий режим їх перетину;
 - г) поглибленні співробітництва у сфері безпеки та оборони.

7. До якого року мають бути виконані вимоги Болонської Декларації щодо створення єдиного Європейського простору ?
 - а) 2005 р.;
 - б) 2010 р.;
 - в) 2008 р.;

г) 2015 р.

8. Що таке „заліковий кредит” ?

- а) завершена задокументована частина (дисципліни, курсового проекту, практики) навчання студента, що підлягає оцінюванню та зарахуванню (екзамен, залік);
- б) оцінка знань студента з дисципліни;
- в) кількість аудиторних годин, відведених для вивчення дисципліни;
- г) завершена частина освітньо-професійної програми дисципліни.

9. Яка шкала оцінювання згідно ECTS ?

- а) (А) – відмінно ; (Б) – дуже добре; (С) – добре; (Д) – задовільно; (Е) – достатньо; (FХ) – незадовільно, треба попрацювати;
- б) (А) – відмінно (В) – дуже добре; (С) – добре; (Д) – задовільно; (Е) – достатньо; (FХ) – незадовільно, треба попрацювати; (F) – незадовільно, потрібна серйозна подальша робота (повторне навчання);
- в) (А) – відмінно; (BC) – добре; (DE)– задовільно; (FХ) – незадовільно, потрібно попрацювати; (F) – незадовільно, повторне навчання;
- г) (А) – відмінно; (BC) – дуже добре; (DE) – добре; (FХ) – задовільно; (F) незадовільно.

10. У якому місті та в якому році Україна приєдналася до Болонського процесу?

- а) м. Болонья (Італія) в 1999 р.;
- б) м. Лісабон (Португалія) в 2004 р.;
- в) м. Берген (Норвегія) в 2005 р.;
- г) м. Саламанка (Іспанія) в 2006 р.

11. Що таке ECTS ?

- а) Європейська система кредитів;
- б) Європейська кредитно-трансферна система як засіб покращення визнання освіти для навчання за кордоном;
- в) система кредитів, що відводиться для вивчення курсів в аудиторіях;
- г) об'єм годин, що відводиться на самостійне вивчення матеріалу дисципліни.

12. Що таке модуль ?

- а) завершена задокументована частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу;
- б) одиниця виміру навчального навантаження;
- в) модуль організації навчального процесу;
- г) система навчальних елементів, поєднаних за ознакою.

13. Яка структура залікового кредиту ?

- а) складається із модулів та змістових модулів дисципліни, в які входять назви тем та вказані години, що відводяться на їх вивчення, а саме: лекції, практичні, самостійну роботу, індивідуальну роботу (проект);
- б) складається із змістових модулів;

- в) складається із кількості годин, відведених на вивчення матеріалу, зокрема лекції, практичні, лабораторні, самостійну роботу;
- г) складається із змістових модулів та певної кількості кредитів.

14. В чому полягає адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу?

- а) заміна законодавства України на законодавство країн ЄС;
- б) поетапне прийняття та впровадження нормативно-правових актів України, розроблених з урахуванням законодавства Європейського Союзу;
- в) створення правової бази для інтеграції України до ЄС;
- г) удосконалення інформаційного забезпечення роботи з адаптації законодавства.

15. Який і коли був заснований перший вищий заклад освіти в Україні ?

- а) Львівський університет – 1661 р.;
- б) Києво-Могилянська академія – 1701 р.;
- в) Києво-Могилянська колегія – 1632 р.;
- г) Харківський університет – 1809 р.

16. Скільки кредитів відводиться для вивчення дисциплін на один навчальний рік ?

- а) 60;
- б) 30;
- в) 54;
- г) 36.

17. Чи є відмінність між призначенням кредитів для дисциплін і присвоєнням кредитів студентам ?

- а) немає;
- б) кредит ECTS призначається для розділів дисциплін (курсу), але присвоюються лише студентам, які успішно засвоїли курс;
- в) кредити ECTS призначаються тільки розділам курсу;
- г) кредити ECTS присвоюються лише студентам, що успішно засвоїли курс.

18. Який зв'язок шкал оцінювання знань студентів в нашому університеті та згідно ECTS ?

- а) 90 – 100 балів А (відмінно);
75– 89 ВС (добре);
60 – 74 ДЕ (задовільно);
35 – 59 FX (незадовільно) з перездачею;
1 – 34 F (незадовільно) з повторним курсом;
- б) 90 – 100 балів А (відмінно);
75 – 89 ВС (добре);
60 – 74 ДЕ (задовільно);
1 – 59 FX (незадовільно);
- в) 90 – 100 балів А (відмінно);
75 – 89 В (добре);
60 – 74 С (задовільно);

- 35 – 59 FD (незадовільно) з перездачею;
- 1 – 34 FX (незадовільно) з повторним курсом;
- г) 90 – 100 балів A (відмінно);
- 75 – 89 B (дуже добре);
- 60 – 74 CД (добре);
- 1 – 59 FX (задовільно).

19. В чому полягає мета наукового і технічного співробітництва України з ЄС?

- а) заохочення цивільних наукових досліджень та технологічного розвитку, включаючи спільну науково-дослідницьку діяльність, навчання та переміщення науковців;
- б) впровадження інтегрованих проєктів;
- в) забезпечення участі ЄС у національних дослідницьких програмах;
- г) створення спільних дослідницьких центрів.

20. Назвіть п'ять країн Європи з бінарною (подвійною) системою вищої освіти:

- а) Бельгія, Франція, Швеція, Австрія, Данія;
- б) Данія, Швеція, Норвегія, Ірландія, Великобританія;
- в) Бельгія, Великобританія, Греція, Данія, Ірландія;
- г) Німеччина, Франція, Австрія, Норвегія, Швеція.

21. На яких 3-х ключових елементах базується ECTS ?

- а) взаємній угоді між закладами-партнерами і студентом, використанні кредитів ECTS, інформації стосовно програм і здобутків студента;
- б) використанні кредитів ECTS, еквівалентності програм, переліку оцінок з предметів;
- в) навчальному контракті, заяві студента, кредитах ECTS;
- г) координаторі від навчального закладу, інформаційному пакеті, кредитах ECTS.

22. Якими засобами ECTS забезпечується прозорість освіти?

- а) якістю;
- б) інформаційним пакетом;
- в) кредитами ECTS, інформаційним пакетом, переліком оцінок з предметів та навчальним контрактом;
- г) кредитами ECTS та навчальним контрактом і переліком оцінок з предметів.

23. Яким студентам присвоюються кредити ECTS ?

- а) не присвоюються студентам, а дисциплінам;
- б) присвоюються лише студентам, які успішно засвоїли курс;
- в) присвоюються тільки розділам курсу;
- г) присвоюються лише студентам, що використали кредити призначені для дисципліни.

24. Що включає співробітництво України з ЄС в галузі освіти, науки і техніки?

- а) співпрацю між навчальними закладами, фірмами;
- б) навчання мовам країн ЄС;
- в) удосконалення системи вищої освіти та системи підготовки фахівців згідно сучасних вимог;

г) обмін науковою і технічною інформацією, спільну діяльність у галузі дослідних технологічних робіт (ДТР), діяльність у контексті професійної підготовки та програм мобільності для науковців, дослідників та технічного персоналу, які беруть участь у ДТР з обох сторін.

25. Назвіть країни Європи з унітарною (єдиною) системою вищої освіти:

- а) Італія, Іспанія, Україна, Австрія, Англія;
- б) Італія, Швеція, Іспанія, Англія, Фінляндія;
- в) Італія, Іспанія, Австрія, Фінляндія, Швеція;
- г) Австрія, Швеція, Італія, Англія, Україні.

26. На чому базуються кредити ECTS?

- а) кількості годин, що відводяться на самостійну роботу;
- б) повному навантаженні студента, а не лише на аудиторних годинах;
- в) аудиторних годинах (лекції, практичні, лабораторні заняття та ін.);
- г) аудиторних годинах та годинах для проходження практики.

27. Що повинен мати вищий навчальний заклад для впровадження КМСОНП?

- а) робочі програми дисциплін та кількість кредитів на їх вивчення;
- б) договір на навчання між студентом і вищим навчальним закладом;
- в) академічну довідку оцінювання знань, що засвідчує досягнення студента в системі кредитів ECTS та за шкалою успішності на національному рівні (в своєму ВНЗ);
- г) інформаційний пакет, договір про навчання між студентом і ВНЗ та академічну довідку оцінювання знань студента.

28. Які кваліфікаційні рівні (ступені) освіти включає структура вищої освіти згідно Болонської декларації ?

- а) бакалавр, спеціаліст, магістр;
- б) молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр;
- в) бакалавр, спеціаліст;
- г) спеціаліст, магістр.

29. Що є визнаним європейським стандартом та інструментом реалізації завдань мобільності студента і викладача та важливим чинником входження національної системи освіти до спільного Європейського освітнього простору?

- а) модульно-рейтингова система оцінки знань студентів;
- б) кредитно-модульна система підготовки фахівців;
- в) новітні інформаційні технології;
- г) електронне навчання та дистанційна освіта.

30. Які дві тенденції домінують у структурі вищої освіти Європейських країн?

- а) університетська та середня професійна освіта;
- б) унітарна освіта (тільки університети);
- в) бінарна або подвійна система з університетським та не університетським сектором вищої освіти;
- г) унітарна та бінарна системи вищої освіти.

31. Назвіть основні елементи інформаційного пакету:

- а) вступ; що таке ECTS?; навчальний заклад; загальна практична інформація; факультет; словник; приклади успішної реалізації; покажчик змісту;
- б) вступ; навчальний заклад; факультет; словник; покажчик змісту;
- в) вступ; що таке ECTS?; навчальний заклад; ; факультет; кафедра; словник.;
- г) вступ; що таке ECTS?; навчальний заклад; факультет; словник; покажчик змісту; загальна практична інформація.

32. Чи є відмінність між “модулем” та “змістовим модулем” курсів?

- а) немає;
- б) “змістовий модуль” складається з “модулів”;
- в) “модуль” – це частина програми навчальної дисципліни, що поєднана з різними формами занять (лекціями, практичними та ін.) і складається із “змістових модулів” (одна або декілька тем);
- г) “змістовий модуль” – це назви тем, які поділяються на “модулі” та “кредити”;
- д) є відмінність, яка полягає в кількості годин, відведених на самостійну роботу студента.

33. Вкажіть ціну кредиту ECTS:

- а) 4 академічних годин;
- б) 36 академічних годин;
- в) 24 академічних години;
- г) 30 академічних годин.

34. Яка нормативна кількість кредитів ECTS на один семестр ?

- а) 60;
- б) 30;
- в) 36;
- г) 54.

35. Як визначається кількість кредитів ECTS на навчальну дисципліну?

- а) діленням обсягу годин на ціну кредиту;
- б) діленням загального обсягу годин на ціну кредиту (0,3 – 0,5 кредиту);
- в) діленням загального обсягу годин на 54 години;
- г) діленням обсягу годин на 36 годин.

36. Назвіть найважливіші елементи, які повинен мати вищий навчальний заклад для впровадження КМСОНП ?

- а) інформаційний пакет, договір про навчання між студентом і ВНЗ та академічну довідку оцінювання знань студента, що засвідчує досягнення студента в системі кредитів і за шкалою успішності на національному рівні та системою ECTS;
- б) академічну довідку оцінювання знань, що засвідчує досягнення студента в системі кредитів і за шкалою успішності на національному рівні та за системою ECTS, договір про навчання;
- в) інформаційний пакет, договір про навчання;
- г) договір на навчання між студентом і вищим навчальним закладом, робочі програми дисциплін та кількість кредитів на їх вивчення.

37. Яка структура інтерактивного комплексу методичного забезпечення дисципліни (ІКМЗД)?
- а) програма курсу; лекційний курс; семінарські та лабораторні заняття (методичні вказівки); модулі перевірки знань; тести для самоконтролю; терміни, які повинен засвоїти студент у процесі вивчення курсу; рекомендована література; екзаменаційні питання; бібліотечні та Інтернет-ресурси тощо;
 - б) програма курсу; лекційний курс; модулі перевірки знань; тести для самоконтролю; рекомендована література;
 - в) програма курсу; семінарські заняття; тести для модульного контролю; екзаменаційні питання;
 - г) програма курсу; лекційний курс; тести для модульного контролю; екзаменаційні питання.
38. Прозорість освіти забезпечується такими засобами ECTS:
- а) кредитами ECTS; інформаційним пакетом; переліком оцінок з предметів та навчальним контрактом;
 - б) інформаційним пакетом;
 - в) якістю освіти;
 - г) кредитами ECTS; навчальним контрактом; переліком оцінок з різних дисциплін.
39. Що таке „навчальний елемент” ?
- а) автономний навчальний матеріал, призначений для засвоєння знань;
 - б) автономний навчальний матеріал, призначений для засвоєння елементарної одиниці знань або вміння та використовується для самонавчання або навчання під керівництвом викладача, містить відповідний теоретичний матеріал, тести, вправи і, зазвичай, закінчується текстом „Перевірка досягнень”, результати якого свідчать про рівень опанування запланованим матеріалом;
 - в) навчальний елемент, що складається з декларації про той об’єм знань і/або умінь, яким повинна оволодіти особа, яка навчається;
 - г) задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики тощо), що реалізується у відповідних формах навчального процесу.
40. Що таке „змістовий модуль”?
- а) система елементів навчальної дисципліни, що поєднана з ознакою відповідності певній темі і які засвоюються за допомогою відповідних методів навчання;
 - б) автономний навчальний матеріал, призначений для засвоєння елементарної одиниці знання або вміння;
 - в) обсяг навчального навантаження студента;
 - г) задокументована завершена частина програми навчальної дисципліни.
41. Дайте характеристику освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”:
- а) академічний ступінь (кваліфікація), що присвоюється особі, яка опанувала програму вищої освіти з терміном навчання 3-4 роки та успішно пройшла підсумкову атестацію і дає право працювати на первинних посадах на ринку праці та продовжувати навчання з отриманням ступеня магістра;

- б) академічний ступінь (кваліфікація), який отримують фахівці в результаті засвоєння основної освітньої програми вищої освіти з тривалістю навчання 1-2 роки і дає право на зайняття основних посад на ринку праці та продовження навчання в аспірантурі;
- в) освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула неповну вищу освіту;
- г) освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, передбачених для первинних посад на ринку праці.

42. Дайте характеристику освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр”:

- а) академічний ступінь (кваліфікація), який отримують бакалаври (дипломовані фахівці) в результаті засвоєння основної освітньої програми вищої освіти з тривалістю навчання 1-2 роки і дає право на зайняття основних посад на ринку праці, продовження навчання в аспірантурі;
- б) академічний ступінь (кваліфікація), що присвоюється особі, яка опанувала програму вищої освіти з терміном навчання 3-4 роки та успішно пройшла підсумкову атестацію і дає право працювати на первинних посадах на ринку праці та продовжувати подальше навчання;
- в) освітньо-кваліфікаційний рівень особи, яка здобула неповну вищу освіту і має право продовжувати навчання в аспірантурі;
- г) освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка здобула повну вищу освіту, спеціальні вміння та знання для виконання обов'язків повного рівня професійної діяльності, передбачених для первинних посад у повному виді економічної діяльності.

43. Що таке „академічна довідка студента”?

- а) „залікова книжка”;
- б) додаток до диплома;
- в) документ, що містить інформацію про навчальні досягнення та освітню і професійну кваліфікацію студента за шкалою успішності як національною, так і ECTS;
- г) документ, що містить інформацію про навчання студента.

44. Які додаткові переваги для студентів дає ECTS ?

- а) покращує зміст навчального процесу і дає змогу навчатися за кордоном;
- б) розширює вибір для навчання за кордоном, дозволяє самим сформулювати програму навчання, забезпечує сертифікацію процесу навчання в іноземному навчальному закладі та гарантує академічне визнання;
- в) відкриває нові можливості для навчання і співпраці, стимулює підвищення якості навчального процесу, підвищує мобільність;
- г) підвищує мобільність, покращує зміст навчальних програм та якість навчального процесу, сприяє розвитку та відповідальності за навчання.

45. Мобільність студентів згідно Болонської декларації забезпечується:

- а) 1) кредитами ECTS, які є числовим еквівалентом оцінки, що призначається розділом курсу для того, щоб окреслити обсяг навчального навантаження студентів і необхідні для завершення вивчення курсу; 2) інформаційним пакетом, який дає письмову інформацію студентам і працівникам про навчальні заклади; 3) переліком оцінок вивчених дисциплін

- між місцевим та закордонним навчальним закладом і навпаки за системою ECTS і за шкалою місцевого ВНЗ; 4) навчальним контрактом, що стосується навчальної програми, яка буде вивчатися, кредитів ECTS, які будуть присвоюватися за успішне її вивчення;
- б) 1) інформаційним пакетом; 2) кредитами ECTS; 3) академічною довідкою;
- в) 1) кредитами ECTS; 2) академічною довідкою; 3) контрактом; 4) зобов'язанням навчальних закладів-партнерів; 5) координаторами ECTS; 6) індивідуальним навчальним планом студента;
- г) 1) інформаційним пакетом; 2) координатором ECTS; 3) індивідуальним навчальним планом студента; 4) робочими програмами дисциплін.
46. Скільки європейських країн і в якому році започаткували Болонський процес спрямований на зближення вищої освіти в Європі ?
- а) чотири країни (Франція, Італія, Великобританія і Німеччина) у 1997 р.
- б) сорок три країни (Україна в тому числі) у 1997 р.
- в) двадцять дев'ять країн (Україна в тому числі) у 1999 р.
- г) двадцять дев'ять країн у 1999 р.
47. Вищі навчальні заклади якого рівня акредитації здійснюють підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „молодший спеціаліст“?:
- а) II-го рівня акредитації (інститути і коледжі);
- б) I-го рівня акредитації (технікуми і училища);
- в) III-го рівня акредитації (коледжі та університети);
- г) IV-го рівня акредитації (інститути і університети).
48. Вищі навчальні заклади якого рівня акредитації здійснюють підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр“?:
- а) коледжі та інші вищі навчальні заклади II-го рівня акредитації;
- б) технікуми та інші вищі навчальні заклади I-го рівня акредитації;
- в) інститути, консерваторії, академії IV-го рівня акредитації;
- г) університети IV-го рівня акредитації.
49. Вищі навчальні заклади якого рівня акредитації здійснюють підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст" та "магістр"?:
- а) коледжі та інші вищі навчальні заклади II-го рівня акредитації;
- б) університети, інститути, академії, консерваторії – вищі навчальні заклади III-го і IV-го рівнів акредитації;
- в) технікуми, училища та інші вищі навчальні заклади I-го рівня акредитації;
- г) вищі професійні училища і технікуми III-го рівня акредитації.
50. Хто займається адміністративними та академічними аспектами ECTS, надає консультації та забезпечує плавну інтеграцію приїжджих студентів на рівні їхніх закладів, а також сприяє досягненню студентами успіхів у закордонних закладах шляхом підтримання з ними постійного контакту?
- а) адміністрації навчальних закладів-партнерів;
- б) декани факультетів і завідувачі спеціальними кафедрами;
- в) координатори ECTS від закладу і від кожного задіяного факультету;
- г) координатори ECTS від спеціальних кафедр.

51. У якому році вирішено в Україні повною мірою запровадити принципи Болонської декларації ?
- а) 2008 р.;
 - б) 2010 р.;
 - в) 2009 р.;
 - г) 2012 р.
52. Чи повинен студент, який навчається за кордоном та складає іспити перескладати їх у своєму університеті?
- а) так, зобов'язаний перескладати;
 - б) ні, якщо однакова кількість призначених кредитів для вивчення дисциплін та присвоєних студенту;
 - в) може, якщо бажає підвищити свою рейтингову оцінку з трьох дисциплін;
 - г) повинен пройти співбесіду для підтвердження рівня одержаних знань.
53. Чи існує зв'язок між кредитами ECTS та кількістю аудиторних годин?
- а) не існує;
 - б) існує, але частково: кредит ECTS базується на загальному навчальному навантаженні, яке включає і аудиторні години;
 - в) існує, оскільки кредит ECTS дорівнює кількості аудиторних годин;
 - г) не існує, оскільки кредит ECTS дорівнює кількості годин виділених на самостійну роботу.
54. Яка мета впровадження КМСОНП?
- а) підвищення якості вищої освіти фахівців і забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників та престижу української вищої освіти у світовому освітньому просторі;
 - б) адаптація ідей ECTS до системи вищої освіти України;
 - в) забезпечення можливості навчання студента за індивідуальною професійною програмою;
 - г) впровадження модульних технологій навчання.
55. Які головні функції координатора ECTS від закладу?
- а) інформування студентів про ECTS та узгодження підготовки, створення пакетів інформації та інформування про них закладів-партнерів і надання підтримки координаторам від факультетів;
 - б) підтримування ділових зв'язків зі студентами та викладацьким складом кафедр;
 - в) подавати допомогу студентам в розробці програм навчання, поєднуючи навчальні вимоги з індивідуальними інтересами студентів;
 - г) сприяти досягненню студентами успіхів у закордонних закладах шляхом підтримування з ними постійного контакту.
56. Які головні функції координатора ECTS від факультету?
- а) спрямовувати студента на розробку програми навчання поєднуючи навчальні вимоги з індивідуальними інтересами;
 - б) підтримувати зв'язок між місцевими і закордонними закладами освіти;
 - в) підтримувати ділові зв'язки зі студентами та викладацьким складом кафедри чи факультету; займається практичними і навчальними аспектами реалізації ECTS, а також

сприяти досягненню студентами успіхів у закордонних закладах шляхом підтримання з ними постійного зв'язку;

- г) обговорювати програми навчання, розподіляти кредити для всіх дисциплін та готувати перелік оцінок з дисциплін для студентів.

Оцінювання знань

Критерії оцінки тестових завдань

Тестова перевірка знань дає можливість індивідуалізувати процес контролю виконання студентами програми дисципліни «Вступ до спеціальності «Економіка»», об'єктивно перевірити знання теоретико-методичного матеріалу, виявити рівень сформованості в них технологічної компетентності.

Студентам пропонується виконати тестові завдання закритого типу з чотирма варіантами відповіді й однією правильною відповіддю. Оцінювання тестів здійснюється за 5-тибальною шкалою, в якій враховується кількість правильних відповідей студента. Студентом надані правильні відповіді на:

- 0-25 % тестів - оцінка «незадовільно»;
- 26-50 % тестів - оцінка «задовільно»;
- 51-75 % тестів - оцінка «добре»;
- 76-100 % тестів - оцінка «відмінно».

Критерії оцінки самостійної та індивідуальної роботи студента

Самостійна (індивідуальна) студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критеріями оцінювання виступають:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки;
- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки та інших технічних засобів.

На «відмінно» оцінюється письмова робота, в якій всі завдання виконані правильно.

На «добре» оцінюється робота, в якій студент допустив помилки при вирішенні однієї задачі.

На «задовільно» оцінюється робота, в якій студент допустив помилки при вирішенні двох задач.

Оцінювання виконання рефератів

Реферат - стисле розкриття у письмовій формі певного питання, яке здійснюється на основі узагальнення відповідних матеріалів. Кожний студент вибирає тему реферату за індивідуальною перевагою.

В процесі перевірки написання рефератів оцінці підлягають розкриття проблемних питань з курсу та пропозиції щодо їх удосконалення. Під час написання реферату студент має використовувати додаткові літературні джерела, матеріали періодичних економічних видань, статистичні та аналітичні матеріали.

Реферат має бути правильно оформлений. Текст реферату повинен розміщуватися на одній сторінці аркуша паперу формату А4. Шрифт - Times New Roman. Розмір шрифту - кегль 14. Поля: зверху - 1 см, знизу - 1,5 см, зліва - 2,5 см, справа - 1 см. Міжрядковий інтервал - 1,5. Обсяг реферату - 10- 15 сторінок. Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки проставляють арабськими цифрами у правому верхньому кутку, але на титульній сторінці (перша сторінка реферату) номер сторінки не проставляють. Реферат комплектують у такій послідовності: титульна сторінка, основна частина, список літератури.

Реферат оцінюється наступним чином:

«відмінно» виставляється за повне розкриття теми із залученням статистичних матеріалів;

«добре» - за повне розкриття теми без залучення статистичних матеріалів;

«задовільно» - за неповне розкриття теми, допущення несуттєвих помилок або за порушення терміну подання реферату на перевірку;

«незадовільно» виставляється студенту, який не розкрив тему та не дотримався

основних вимог щодо оформлення.

Орієнтовна тематика рефератів

1. Основні витoki та періоди становлення освіти в Україні.
2. Основні витoki та періоди становлення освіти у світі.
3. Соціально-історичні етапи розвитку вищої освіти в Україні.
4. Становлення та розвиток вищого навчального закладу (на вибір студента).
5. Основні тенденції розвитку вищої школи в Україні на початку третього тисячоліття.
6. Державна політика у галузі вищої освіти в Україні.
7. Університетська освіта в Україні.
8. Нормативно-законодавча база освіти в Україні.
9. Структура освіти України.
10. Освітньо-кваліфікаційні рівні освіти.
11. Мета, принципи та завдання вищої освіти в Україні.
12. Етапи входження України в Болонський процес.
13. Навчання в умовах кредитно-модульної системи.
14. Вищий навчальний заклад та його структурні підрозділи.
15. Основні правила роботи студента з персональним комп'ютером.
16. Основні правила роботи студента у бібліотеці.
17. Основні правила роботи студента з книгою.
18. Безпека життєдіяльності студентської молоді.

Перелік питань, що виносяться на проміжний та підсумковий контроль

1. Роль випускової кафедри у забезпеченні змісту та організації підготовки фахівців з економіки її кадровий склад.
2. Ознайомлення з навчальним планом, графіком навчання, навчальні дисципліни та, послідовність їх вивчення.
3. Загальний обсяг навчальних годин та їх структура за формами організації навчання за видами аудиторних занять.
4. Характеристика та зміст навчально-методичних комплексів дисциплін з фаху.
5. Болонський процес та поняття кредитно-трансферної накопичувальної системи.
6. Загальна характеристика професії.
7. Вимоги, що пред'являються до економістів в сучасному суспільстві.
8. Споріднені професії.
9. Обов'язки економіста.
10. Професійні якості, що забезпечують успішність виконання професійної діяльності.
11. Роль гуманітарних суспільних та фундаментальних економічних наук у реформуванні світогляду економістів.
12. Нормативно-правове забезпечення організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.
13. Структурно-логічна схема підготовки фахівців. Освітньо-професійні програми підготовки фахівців.
14. Види і зміст навчальних занять.
15. Опорні конспекти лекцій. .
16. Організація самостійної роботи студентів у процесі підготовки до семінарських і практичних занять.
17. Роль і місце навчальних практик у підготовці економістів.
18. Методологія наукових досліджень та застосування нових технологій навчання під час проведення різних видів занять у вищому навчальному
19. Соціально-культурна інфраструктура університету.
20. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.
21. Роль економіста у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств.
22. Функції та навички, якими повинен володіти економіст з метою забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємства.
23. Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємства.
24. Планування і прогнозування діяльності підприємства.
25. Формування оптимального асортименту продукції.
26. Планування особистої роботи персоналу підприємства.
27. Розробка ефективних систем мотивації та оплати праці.
28. Професійна кар'єра.
29. Економічні служби та особливості їх роботи
30. Поняття про економічні системи господарювання.
31. Типи економічних систем.
32. Сутність ринку та його структура.
33. Підприємництво як сучасна форма господарювання.
34. Види й організаційно-правові форми об'єднань підприємств.
35. Сутність підприємництва. Ознаки підприємництва.
36. Основні принципи підприємництва.
37. Класифікація підприємств.
38. Поняття інформаційних систем і технологій.
39. Інформація. Обов'язкові атрибути інформації. Властивості інформації.
40. Використання інформаційних систем і технологій у вивченні дисциплін.

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / І. М. Бойчик. – К. : Атіка, 2012. – 543 с.
2. Економіка підприємства [Текст] : підручник / М. Г. Грещак [та ін.] ; заг. ред. С. Ф. Покропивний; Київський національний економічний ун-т. - 2. вид., перероб. та доп. - К. : КНЕУ, 2000. - 528 с.
3. Романенко О.Р. Фінанси: підручник/ О.Р. Романенко 4-те вид. - К: Центр учбової літератури, 2009. - 312 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. : кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2012. – 546 с.
5. Університетська освіта: [навч. посіб.] / Є. М. Сич, Л. О. Городецька, М. М. Андрієнко. – К. : НАУ, 2014. – 173 с.
6. Університетська освіта: методичні рекомендації до практичних занять та виконання домашнього завдання / уклад.: Л. О. Городецька, М. М. Андрієнко, М. В. Бельзо. – К.: НАУ, 2015. – 44 с.

Допоміжна

1. Василик О.Д. Бюджетна система України: підручник/ О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: ЦНЛ, 2004. – 544 с.
2. Гавриленко Н.В. Податкова система: навчальний посібник/ Н.В. Гавриленко. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2012. – 328 с.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги: підручник/ Т.А. Говорушко. – К.: Центр учбової літератури. - 2011. – 376 с.
4. Дікань Л. В. Контроль і ревізія: Навчальний посібник 2-е вид., перероб. і доп./ Л. В. Дікань – Харків: Вид. ХНЕУ, 2006. – 394 с.
5. Савлук М.І. Банківські операції: Підручник / М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна, [та ін.]; за ред. А.М. Мороз. - 3-є вид., перероб. і доп. - К. : КНЕУ, 2008. - 608 с.
6. Юрій С.І. Казначейська система [Текст]: підруч. / С.І. Юрій, В.І. Стоян, О.С. Данилевич. – Тернопіль. «Карт-бланш», 2006. – 818 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – Режим доступу: [//www.treasury.gov.ua](http://www.treasury.gov.ua).
2. Офіційний сайт Верховної ради [http – Режим доступу: //www. zakon.rada gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
3. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. — Режим доступу: [// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua).
4. Міністерство економіки України – Режим доступу: [//http:www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua).
5. Міністерство фінансів України - Режим доступу: [// http:www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua).
6. Національний банк України – Режим доступу: [//http:www.bank.gov.ua/](http://www.bank.gov.ua/)

Фахові видання

1. Економіка і бізнес.
2. Економіст.
3. Фінанси України.
4. Все про податки.

Навчально-методичне видання

ВСТУП У СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Методичні рекомендації

Укладач *У.В. Росола*

Тираж 10 примірників

Свідоцтво про внесення суб`єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 6984 від 20.11.2019 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600 м. Мукачево, вул. Ужгородська. 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>